STRUCTURI DE DATE SI ALGORITMI

CURS I, II
INTRODUCERE, ALGORITM, ANALIZA ALGORITMILOR,
LISTE, STIVE, COZI

AGENDA

- · Prezentare curs, echipa, reguli
- Putin despre algoritmi ...
- Structuri de date
 - Abstracte: Lista, stiva, coada
 - Implementari: lista simplu/dublu inlantuita, etc.

STRUCTURI DE DATE SI ALGORITMI

• Echipa:

- Camelia Lemnaru (curs),
 - Sala M03 (mansarda, intrarea pe langa P01, etaj 2), str. G. Baritiu
 - Tel. 0264-401479
 - Camelia.Lemnaru@cs.utcluj.ro
- Iulia Costin, Matei Craciun, Ionel Giosan, Mircea Muresan, Anca Ciurte, Andra Petrovai, Camelia Lemnaru
- Pagina curs:
 - Moodle: https://moodle.cs.utcluj.ro/

OBIECTIVE

- Familiarizarea cu structuri de date fundamentale si algoritmi care opereaza pe acestea
- Familiarizarea cu diferite proprietati ale structurilor de date si algoritmilor
- Dezvoltarea capacitatii de a analiza comparativ algoritmii (proprietati, timp de rulare, memorie folosita, etc)
- Dezvoltarea capacitatii de a identifica structuri de date si algoritmi potriviti, atunci cand acestia sunt disponibili
- Dezvoltarea capacitatii de a dezvolta algoritmi si structuri de date noi, atunci cand nu exista disponibile

ORGANIZARE

- Cursuri
 - participare, implicare prin intrebari
- Sesiuni de laborator
 - · Lucrarea de laborator parcursa inaintea sesiunii de laborator!!!
 - 3 tipuri de sarcini:
 - obligatorii (depunctare!)
 - aditionale (optionale, de fixare a cunostintelor)
 - extra credit (bonus, 9->10)
 - Cadrul didactic de la laborator este acolo in primul rand sa va ajute, in al doilea rand sa va evalueze

EVALUARE

- Activitate practica 30% (laborator)
 - 0.45*Test1 + 0.45*Test2 + 0.1*Extra credit
 - extra credit maxim -> min 4 probleme extra credit
 - probleme extra credit max 2 saptamani pt a fi prezentate
- Evaluare pe parcursul semestrului 20%
 - · Partial, in timpul cursului
 - Dupa curs 6?
- Evaluare finala 50%
 - sesiunea de vara

BIBLIOGRAFIE RECOMANDATA

- Aho, Hopcroft, Ullman [AHU]: Data Structures and Algorithms,
 Addison-Wesley, 427 pages, 1987.
 - Cartea clasică se SDA, introductivă, valorosa, nu acopera exhaustiv tematica; Pascal extins

- Cormen, Leiserson, Rivest, (Stein) [CLR, CLRS]: Introduction to Algorithms. MIT Press / McGraw Hill, (2nd edition), 1028 pages, 1990 (2002).
 - BIBLIA de Algoritmi Fundamentali (anul II), scrisa pentru toate nivelele, cu capitole introductive, dar si detaliate (in a doua parte a cartii); pseudocod

BIBLIOGRAFIE EXTINSA

- Preiss. Data Structures and Algorithms with object-Oriented Design Patterns in C++, John Wiley and Sons, 660 pages, 1999.
- Knuth. The Art of Computer Programing, Addison Wesley, 3 volume, multiple editii.
- Skiena. The Algorithm Design Manual. http://sist.sysu.edu.cn/~isslxm/DSA/textbook/Skiena.-.TheAlgorithmDesignManual.pdf (recomandata de recruiterii Google, DAR!! nu suficient de teoretica)

RESURSE ADITIONALE

- visualgo.net
 - vizualizare, unealta interactiva
- http://algoviz.org/
- coursera.org
 - Data structures: Measuring and Optimizing Performance (U.C. San Diego) - in desfasurare

•

CUPRINS CURS

- Introducere. Algoritm. Structura abstracta de date. Analiza eficientei
- Liste. Stive. Cozi
- ADT pentru colectii: dictionare, tabele de dispersie, cozi de prioritati
- Arbori Arbori binari. Arbori binari de cautare
- Arbori binari de cantare echilibrati: AVL, rosu si negru, arbori perfect echilibrati

- Grafuri: reprezentare; definitii, proprietati, problematici, traversari
- Tehnici de dezvoltare a algoritmilor / generale de cautare: backtracking, branch and bound, greedy, divide et impera, programare dinamica

REZOLVAREA UNEI PROBLEME

- Model exact al solutiilor valide
 - gasirea unui astfel de model 50% problema rezolvata
 - experienta, cunostinte de matematica, inginerie software, algoritmica, etc.
- Dupa ce dispunem de modelul matematic, putem specifica o solutie in termenii acelui model

CONSTRUIREA MODELULUI

- Provocari:
 - · cum modelam obiectele reale ca si entitati matematice
 - · definirea multimii de operatii care manipuleaza entitatile
 - modalitatea de stocare in memorie (cum le agregam, cum le stocam propriu-zis) - STRUCTURI DE DATE!
 - · algoritmii care realizeaza operatiile ALGORITMI!

DEFINITII

- Problema computationala: O specificare in termeni generali a intrarilor si iesirilor si relatia dorita dintre acestea.
- Instanta de problema: O colectie particulara de intrare pentru problema data.
- Algoritm: O metoda de rezolvare a unei probleme care poate fi implementata de un calculator.
- Program: Implementarea explicita a unui algoritm

EXEMPLU - SORTAREA

- Problema:
 - Intrare: O secventa/sir de n numere <a1, a2, ..., an>
 - lesire: O permutare a numerelor <a 1, a 2, ..., a > a.i. a ≤ a , i < j
- Instanta: sirul <7, 5, 4, 10, 5>
- Algoritmi:
 - sortare prin selectie
 - sortare prin insertie
 - sortare rapida (Quick sort)
 - etc

UN ALGORITM....

- trebuie sa fie:
 - corect
 - eficient
 - usor de implementat

PROIECTAREA ALGORITMULUI

```
ALGORITHMDESIGN(informal problem)
    formalize problem (mathematically) [Step 0]
    repeat
3
           devise algorithm [Step 1]
           analyze correctness [Step 2]
           analyze efficiency [Step 3]
           refine
      until algorithm good enough
    return algorithm
```

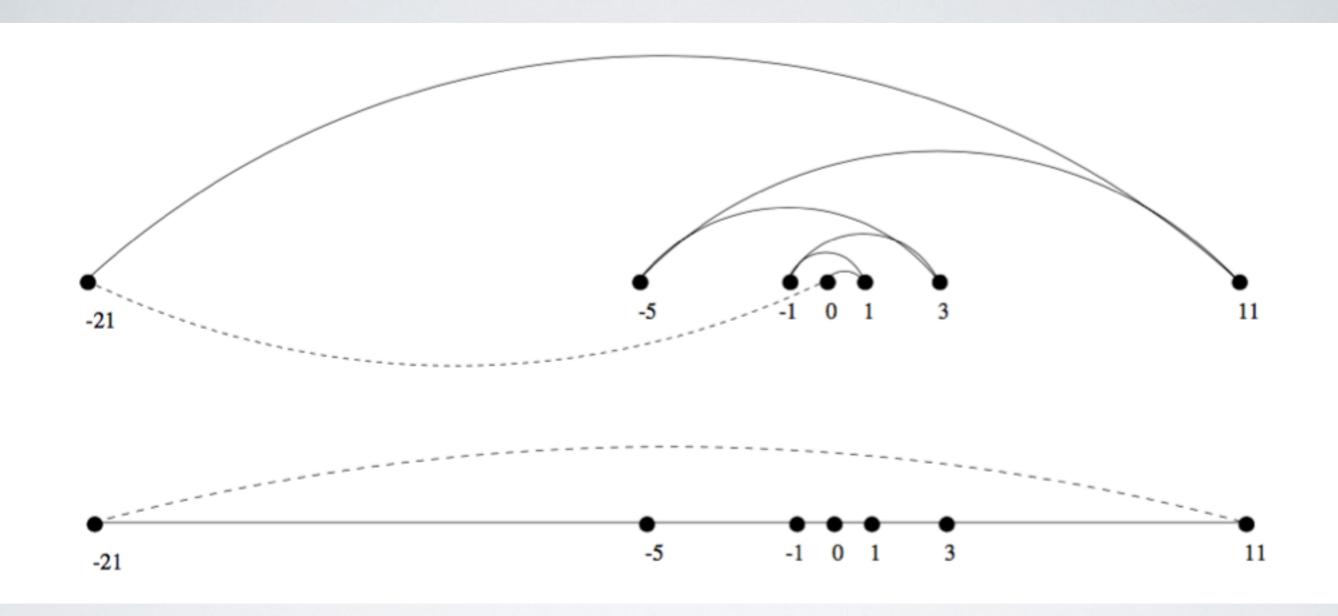
EXEMPLU DE ALGORITM - ROBOT TOUR OPTMIZATION

- · Problema: Robot Tour Optimization
- Intrare: O multime S de n puncte in plan.
- lesire: Care este cel mai scurt tur ciclu (e. cycle tour) care viziteaza fiecare punct din multimea S?

ROBOTTOUR OPTIMIZATION

```
NearestNeighbor(P)
Pick and visit an initial point po from P
  p = p_0
  i = 0
  While there are still unvisited points
    i=i+1
    Select pi to be the closest unvisited
         point to p<sub>i-1</sub>
    Visit pi
Return to p_0 from p_{n-1}
```

NearestNeighbor

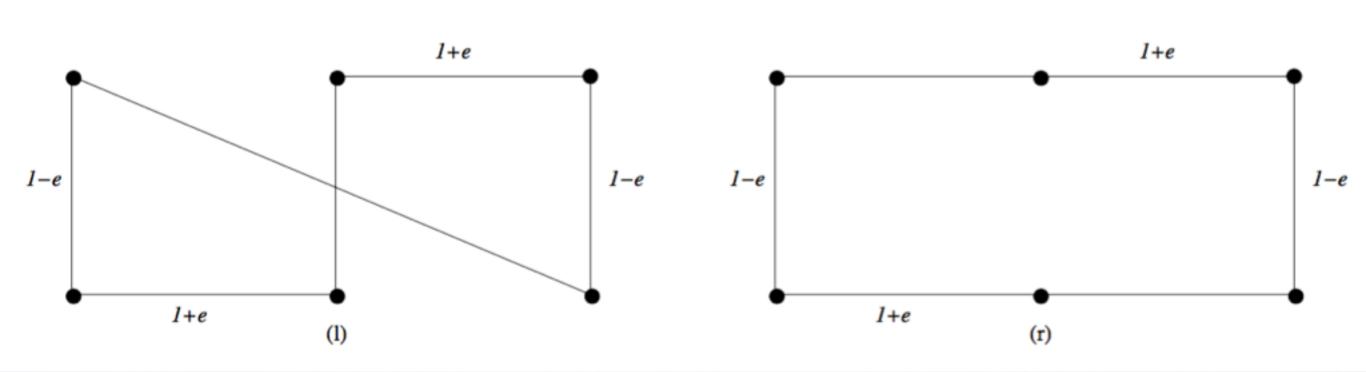

Algoritmul nu gaseste neaparat turul de lungime minima!

ROBOTTOUR OPTIMIZATION

```
ClosestPair(P)
Let n be the number of points in set P
For i = 1 to n - 1 do
   d=\infty
   For each pair of endpoints (s,t) from
    distinct vertex chains
      if dist(s,t)≤d then
         s_m=s, t_m=t, and d=dist(s,t)
   Connect (s_m, t_m) by an edge
Connect the two endpoints by an edge
```

ClosestPair

Nici acest algoritm nu gaseste neaparat turul de lungime minima!

ROBOTTOUR OPTIMIZATION

```
OptimalTSP(P) d=\infty For each of the n! permutations P_i of point set P If (cost(P_i) \le d) then d = cost(P_i) \text{ and } P_{min} = P_i Return P_{min}
```

DETINUT MINTE...

- Esenta unui algoritm este o idee!
- Este important ca algoritmul sa fie exprimat clar!
 (pseudocod, limbaj natural, limbaj de programare)
- Corectitudinea trebuie demonstrata! Incorectitudinea contra-exemplu (verificabilitate, simplitate)
- Contra-exemple: dimensiune mica, exhaustiv, slabiciuni -> egalitate, extreme

ANALIZA ALGORITMILOR

- Stabilirea cantitatilor de <u>resurse</u> necesare rularii algoritmului (de regula in functie de **dimensiunea** intrarii).
- Resurse:
 - timp
 - memorie (spatiu)
 - numar de accese la memoria secundara
 - · numar de operatii aritmetice de baza
 - · traficul de retea
- Formal, se defineste <u>timpul de rulare</u> al unui algoritm pe o intrare particulara ca fiind numarul de operatii de baza (atribuiri, comparatii) efectuate de algoritm pe acea intrare.

ANALIZA ALGORITMILOR -ESENTA

· maniera independenta de masina si limbaj

· unelte:

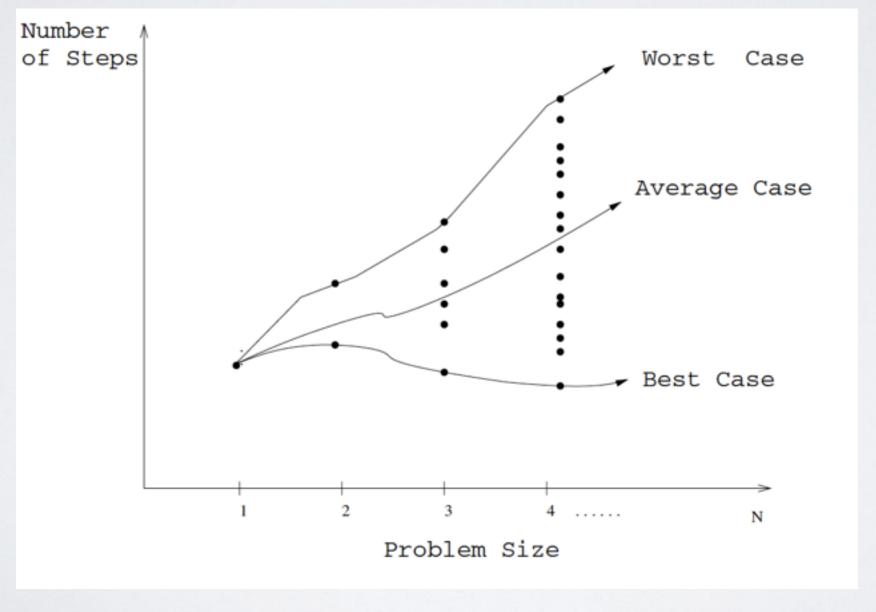
- Modelul de calcul RAM
- · Analiza asimptotica a cazului defavorabil

MODELUL RAM DE CALCUL

- · orice operatie simpla se executa intr-o unitate de timp
- buclele si sub-rutinele nu sunt operatii simple (compozitie de mai multe operatii simple)
- accesul la memorie se executa intr-o unitate de timp (memorie nelimitata, nu se face diferenta intre cache si disc)

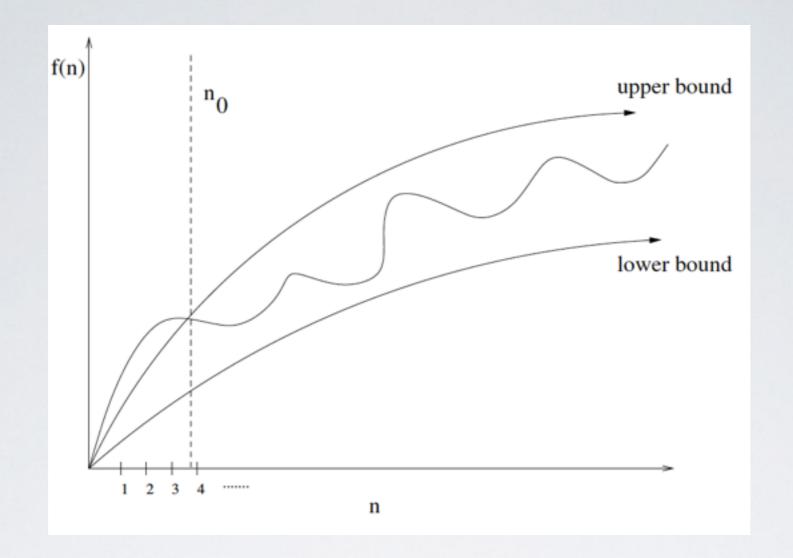
CAZ FAVORABIL, DEFAVORABIL, MEDIU STATISTIC

modelul RAM aplicat pe TOATE instantele posibile (e.g. sortare)

O (BIG OH)

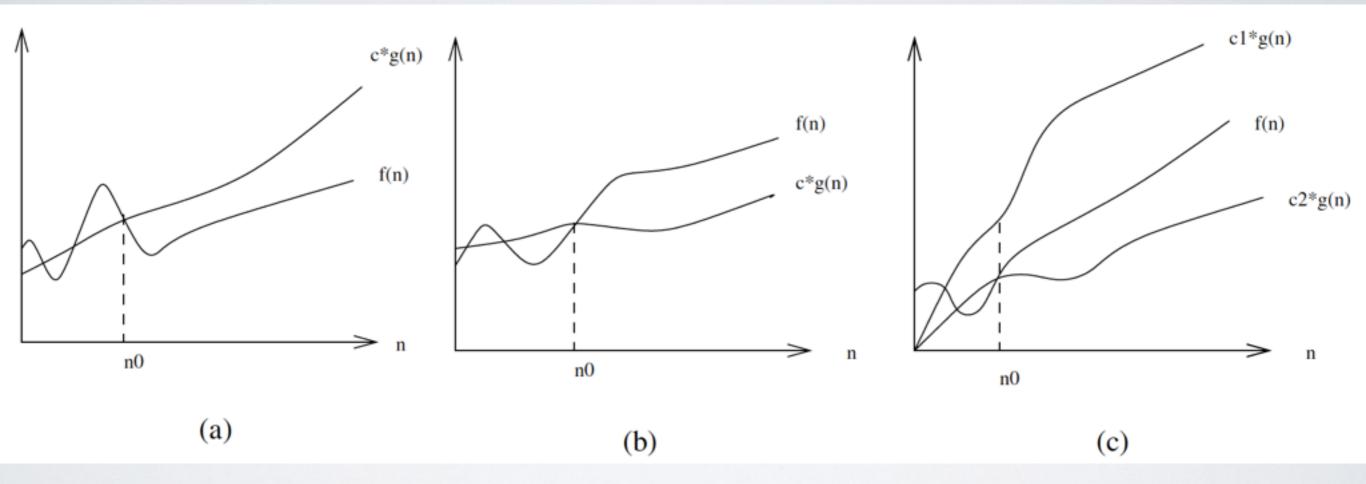
- extrem de greu de specificat functiile de complexitate exact!
 - prea multe "spykes/bumps"
 - prea multe detalii pentru a putea fi specificate exact (detalii neinteresante de cod)
- => limite superioare/inferioare

Upper bound: $f(n) = O(g(n)), \exists c, n_0 \text{ s.t. } f(n) < c \cdot g(n), \forall n > n_0$

Lower bound: $f(n) = \Omega(g(n)), \exists c, n_0 \text{ s.t. } f(n) \ge c \cdot g(n), \forall n > n_0$

Tight bound: $f(n) = \Theta(g(n)), \exists c_1, c_2, n_0 \text{ s.t. } f(n) \ge c_1 \cdot g(n) \text{ and}$ $f(n) < c_2 \cdot g(n), \forall n > n_0$

TIP DE DATA ABSTRACT (ADT) vs STRUCTURI DE DATE (DS)

- sinonime?
- ADT model matematic pentru tipuri de date
 - semantica d.p.d.v. utilizator (valori posibile, operatii) ->
 comportament!
- DS reprezentari concrete ale datelor
 - implementare

ADT vs DS

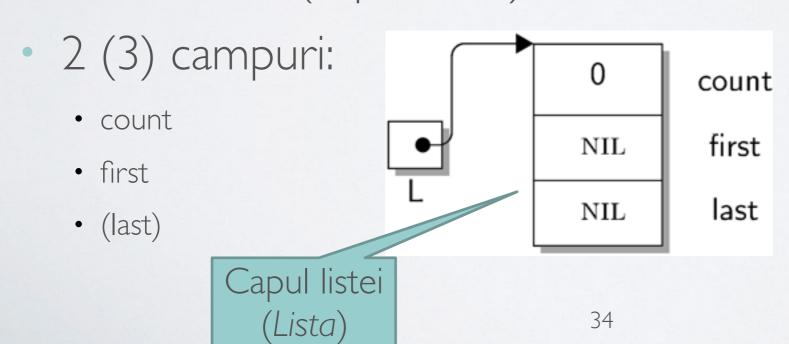
- Lista o colectie ordonata de elemente, posibil duplicate (container)
 - ordonata nu inseamna neaparat sortata in acest context!
 (elementele apar unul dupa celalalt, acces secvential)
- O lista poate fi implementata fie folosind un vector (array), fie o lista simplu/dublu inlantuita
- particular java.util.ArrayList, java.util.LinkedList, sau o biblioteca specifica C++ (din Standard Template Library).

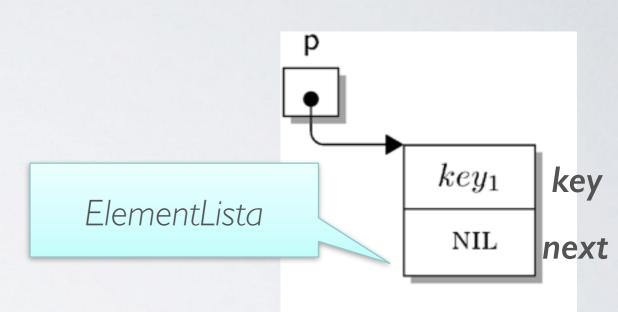
LISTA (ADT)

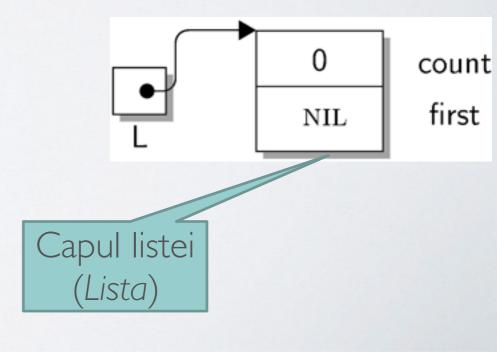
- · O colectie de elemente (ElementLista), poate contine duplicate
- Operatii fundamentale:
 - insert(x): Adauga ElementLista x la inceputul listei (poate si la sfarsit, in ordine)
 - Intrare: ElementLista; lesire: nimic
 - delete(x): Sterge ElementLista x; eroare daca lista e goala
 - Input: pointer catre elementul de sters; lesire: nimic
 - search(k): cauta ElementLista care are cheia k
 - Intrare: cheia de cautat; lesire: pointer catre ElementLista sau nil daca nu s-a gasit
- Operatii aditionale:
 - size(): returneaza numarul de operatii din lista
 - Intrare: nimic; lesire: intreg
 - isEmpty(): returneaza valoare booleana care semnaleaza daca lista e goala
 - Intrare: nimic; lesire: boolean
 - first(): returneaza, fara a sterge, primul element din lista; eroare daca lista este goala (head())
 - Intrare: none; lesire: ElementLista
 - · last(): returneaza, fara a sterge, ultimul element din lista; eroare daca lista este goala
 - Intrare: none; lesire: ElementLista
 - prev(x), next(x): returneza ElementLista care precede/succede ElementLista x
 - tail(): returneaza restul listei, fara primul element
 - createEmpty()

LISTA SIMPLU INLANTUITA

- · Inlantuire intr-o singura directie
- Elementele listei structura separata (ElementLista)
- Structura Lista (capul listei):

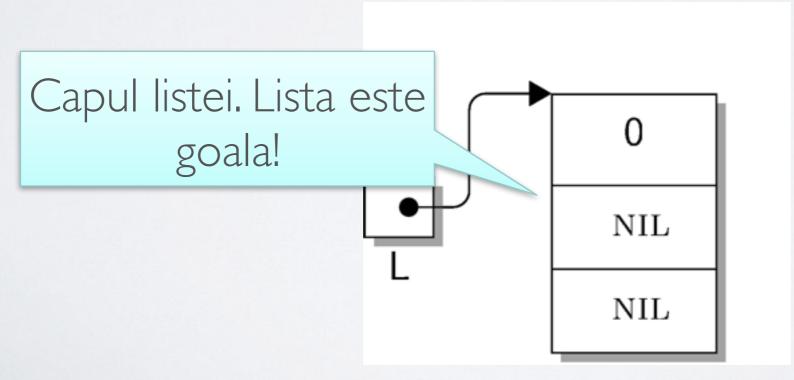

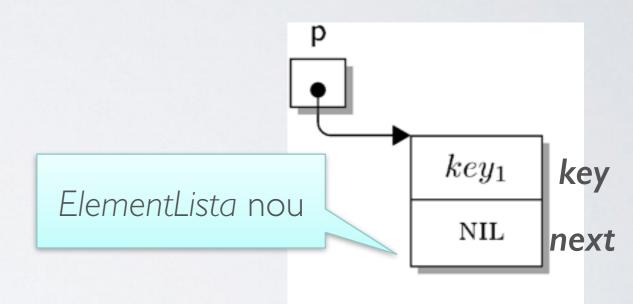
LISTA SIMPLU INLANTUITA CREARE

- createEmpty():
 - Creeaza capul listei
 - Seteaza L sa pointeze catre capul listei

LISTA SIMPLU INLANTUITA INSERT

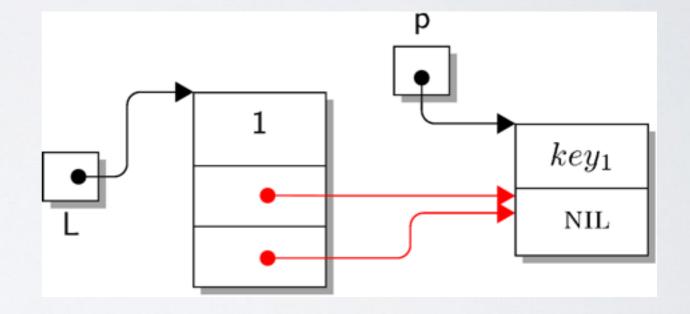
- Insert optiuni
 - (intotdeauna) la inceput
 - 2. la ambele capete (inceput si sfarsit)
 - 3. la pozitia k
 - 4. ordonata
- Trebuie creat intai elementul de inserat !!!

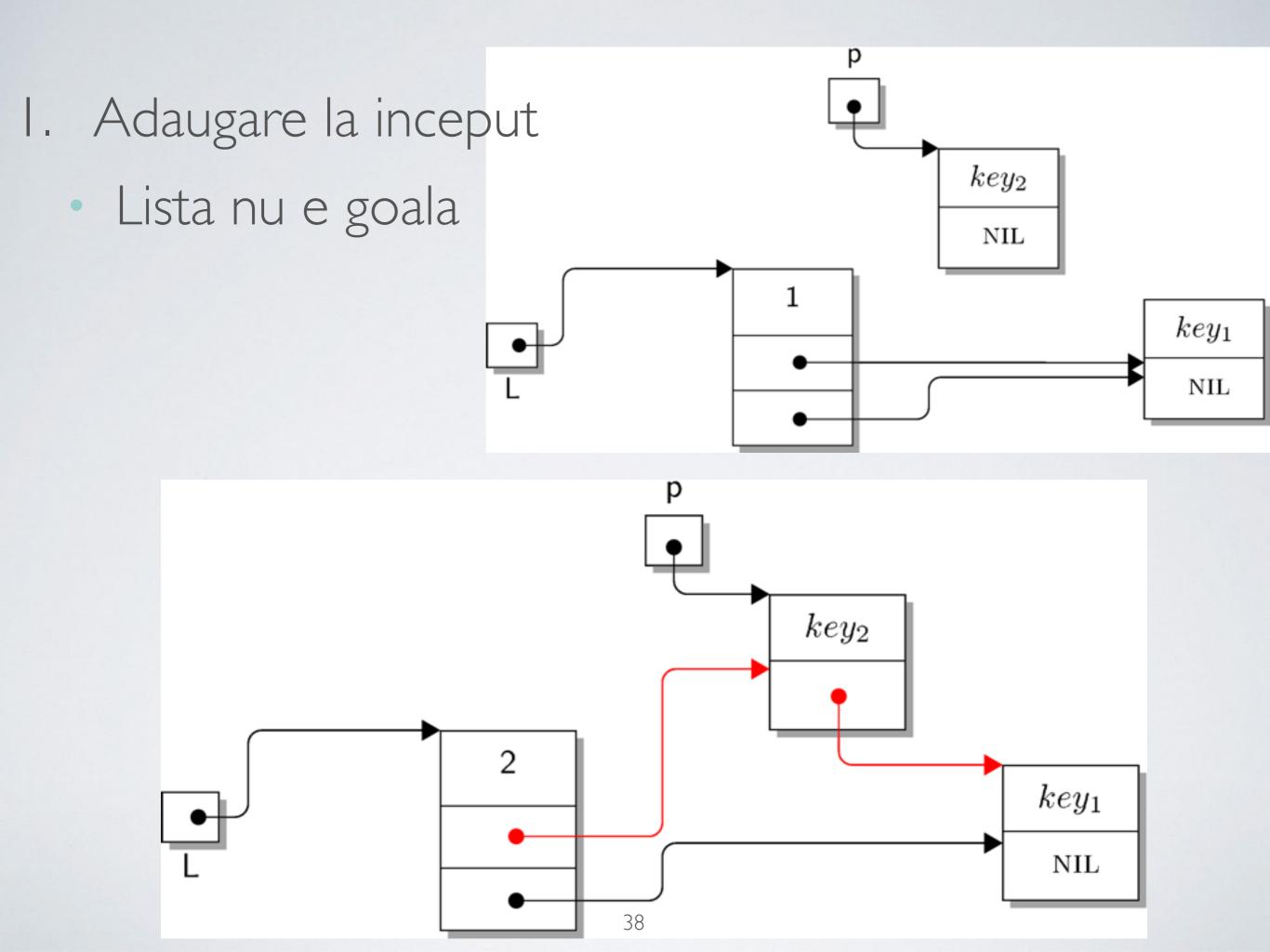

- · Caz I: adaugare la inceput, el va fi noul head
- Caz 2: adaugare la sfarsit (noul last?)
- Caz 3 & 4:
 - cautare loc
 - refacere legaturi

LISTA SIMPLU INLANTUITA INSERT

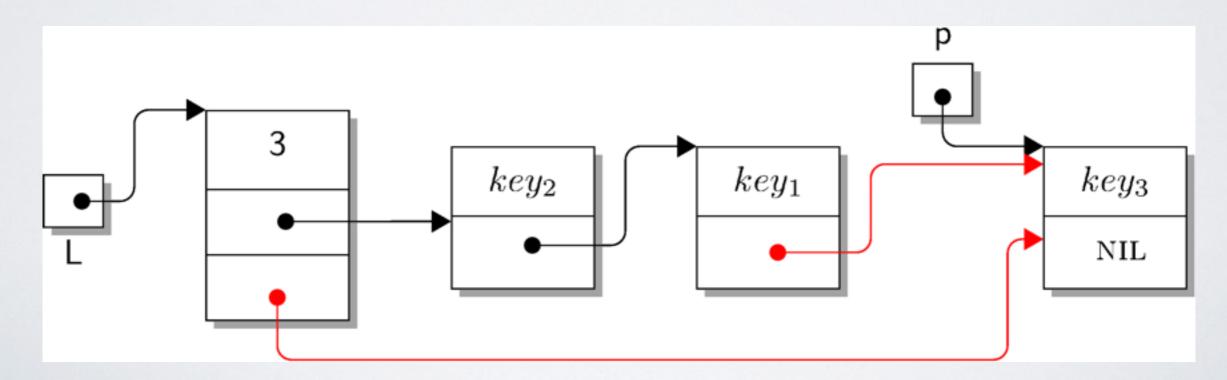
- 1. Adaugare la inceput
 - Daca lista e goala
 - Similar adaugare la final (append)

LISTA SIMPLU INLANTUITA INSERT

- 2. Adaugare la final (append)
 - · Lista goala: la fel ca si la inserare la inceput
 - Lista care contine elemente:

LISTA SIMPLU INLANTUITA INSERT

- 3. Inserare in lista ordonata sau la pozitia k:
 - · Lista goala: ca si mai inainte
 - Lista cu elemente:
 - Inainte de primul nod (i.e. inserare la inceput)
 - Dupa ultimul nod (i.e. append)
 - In interiorul listei
 - trebuie traversata lista, si stabiliti doi pointeri:
 - nodul curent (va deveni next pt nodul inserat)
 - nodul anterior (al carui pointer next va referi nodul nou inserat)
 - Exercitiu!!!!

EXEMPLU COD: INSERT FIRST

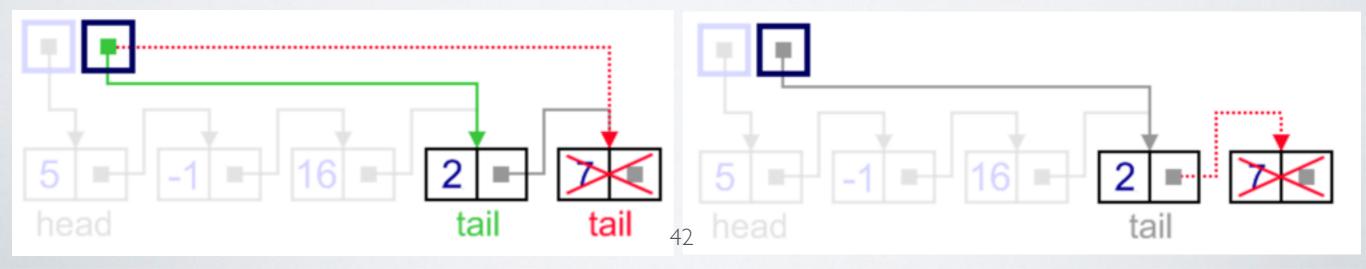
```
void insert first(list **first, item type x)
   list *p; /* temporary pointer */
   p = malloc( sizeof(list) );
   p->item = x;
   p->next = *first;
   *first = p;
                                          SEARCH
list *search list(list *1, item type x){
  if (1 == NULL) return(NULL);
  if (1->item == x)
    return(1);
  else
    return( search list(l->next, x) );
```

LISTA SIMPLU INLANTUITA DELETE

- Delete cazuri speciale
 - I. primul element

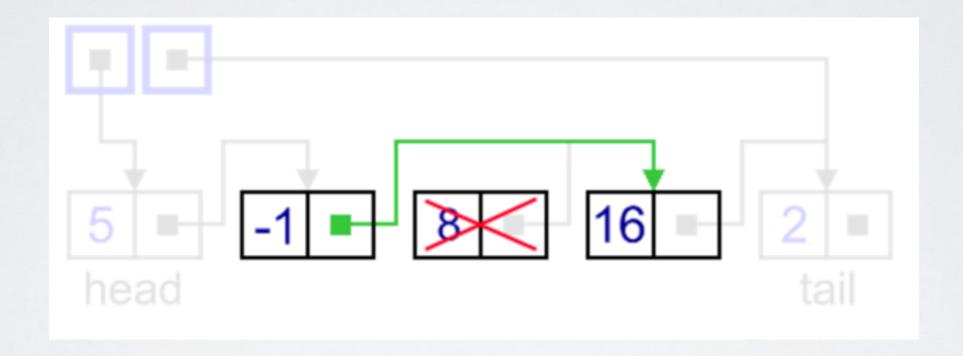

2. ultimul element

LISTA SIMPLU INLANTUITA DELETE

• Delete - cazul general

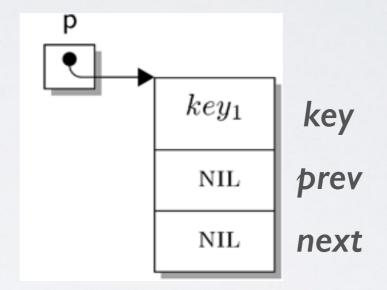


```
list *predecessor list(list *1, item type x){
  if ((l == NULL) | (l->next == NULL)) {
    printf("Error: predecessor sought on null list.\n");
     return(NULL);
  if ((1->next)->item == x)
     return(1);
 else
     return(predecessor list(1->next, x));
                                                 DHIH
delete list(list **1, item type x){
 list *p; /* item pointer */
 list *pred; /* predecessor pointer */
 p = search list(*l,x);
 if (p != NULL) {
    pred = predecessor list(*1,x);
    if (pred == NULL) /* update head */
        *1 = p->next;
    else
       pred->next = p->next;
    free(p); /* free memory used by node */
                                  44
```

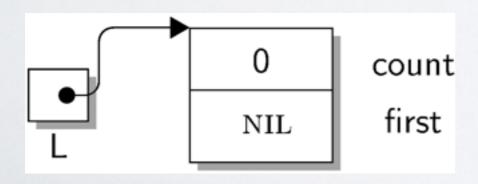
LISTA DUBLU INLANTUITA

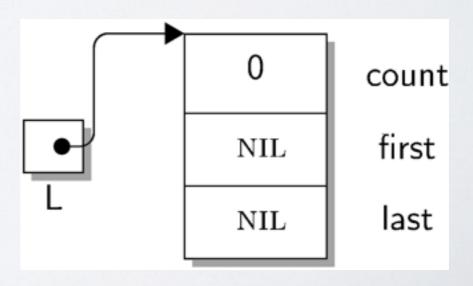
• Inlantuire bi-directionala

• ElementLista:

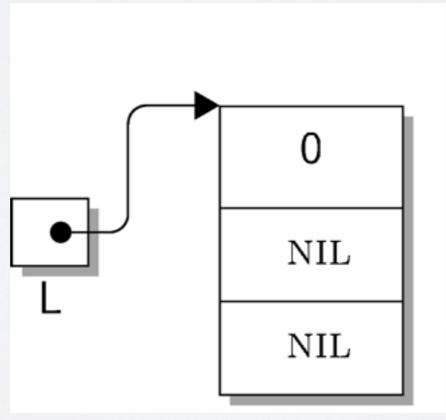
• Capul listei (Lista):

LISTA DUBLU INLANTUITA

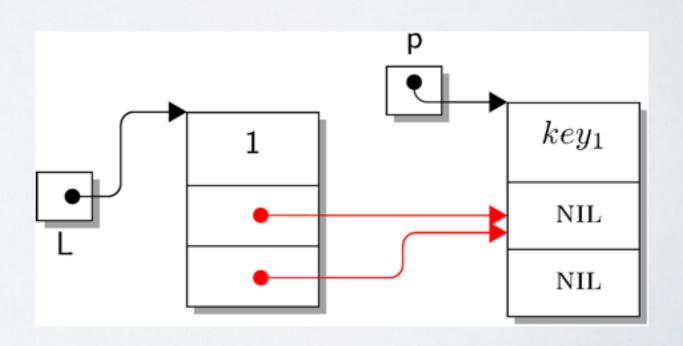
- createEmpty():
 - Creeaza capul listei
 - Seteaza L sa pointeze catre capul listei

LISTA DUBLU INLANTUITA INSERT

Ca si la liste simplu inlantuite, initial trebuie creat nodul de inserat (ElementLista) !!

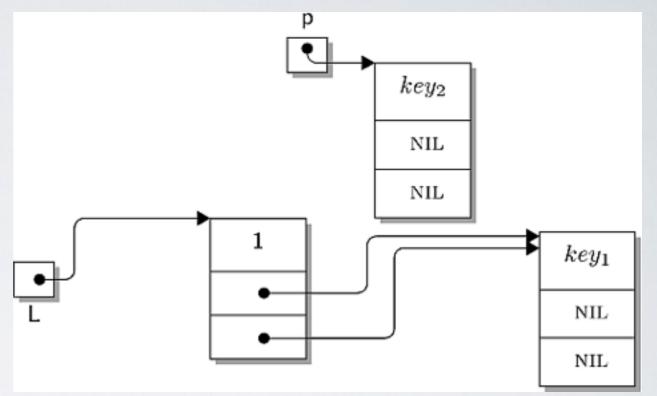
- 1. Inserare la inceput:
 - Lista goala
 - · La fel si la append

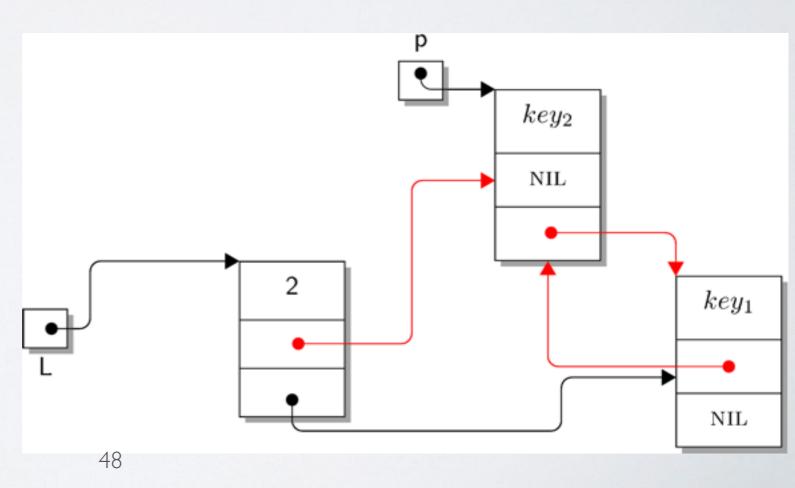

LISTA DUBLU INLANTUITA

INSERT

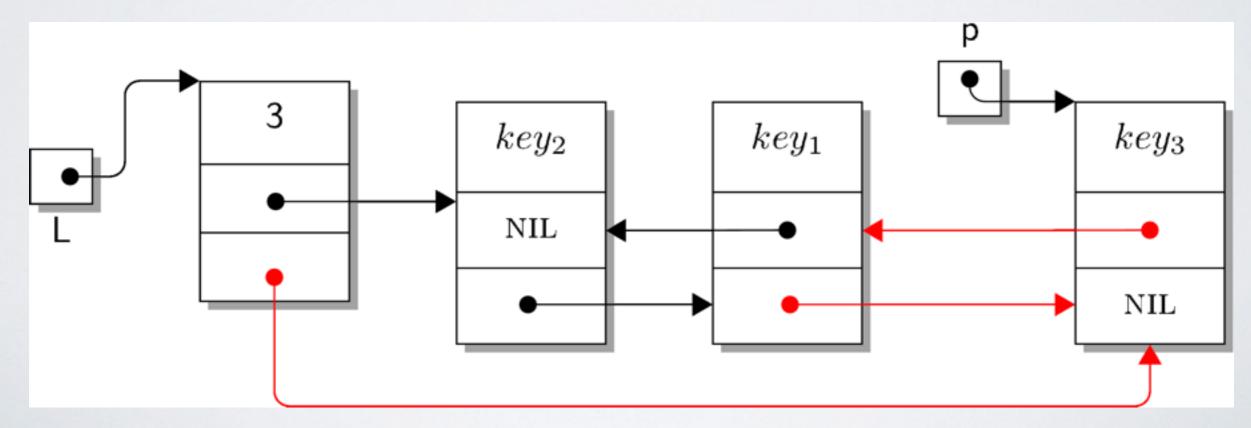
- 1. Inserare la inceput:
 - · Lista nu e goala

LISTA DUBLU INLANTUITA INSERT

- 2. Inserare la final (append):
 - Lista goala ca si la insertFirst
 - Lista nu e goala

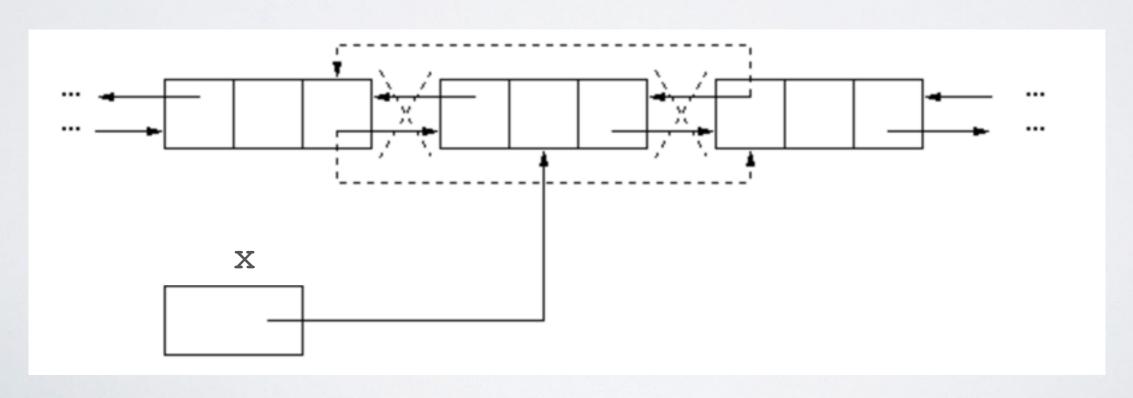
LISTA DUBLU INLANTUITA INSERT

- 3. Inserare in lista ordonata, sau a pozitia k
 - Lista goala: ca si mai inainte
 - Lista cu elemente:
 - Inainte de primul nod (i.e. inserare la inceput)
 - Dupa ultimul nod (i.e. append)
 - In interiorul listei
 - trebuie traversata lista, si stabilit un pointer (de ce nu 2?):
 - nodul curent (va deveni next pt nodul inserat)
 - · nodul inserat va deveni prev pentru nodul curent
 - Exercitiu!!!!

LISTA DUBLU INLANTUITA DELETE

```
delete(L, x)
  if prev[x] != NIL then
    next[prev[x]] = next[x]
  else
    head[L] = next[x]
  if next[x] != NIL then
    prev[next[x]] = prev[x]
```

Obs: lista are doar first (head), nu si last

LISTE INLANTUITE CU SANTINELA

- O **santinela** este un element de lista *dummy* care ne permite sa <u>eliminam cazurile speciale</u> (NIL).
 - nu contine informatie
 - · contine toate campurile celorlalte elemente de lista

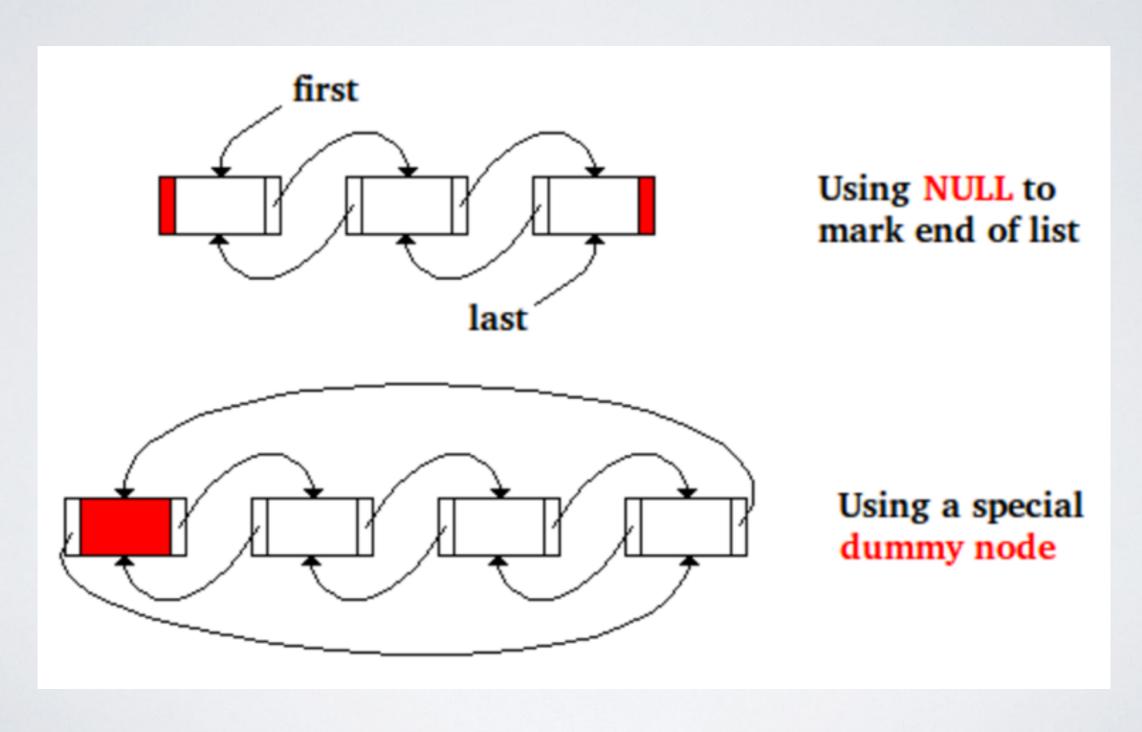
LISTA DUBLU INLANTUITA: INSERT, DELETE CU SANTINELA

```
n->prev = x ? x->prev : last;
if (n->prev) n->prev->next = n;
        else first = n;
if (n->next) n->next->prev = n;
        else last = n;
delete(L, x)
   if prev[x] != NIL then
       next[prev[x]] = next[x]
   else
      head[L] = next[x]
   if next[x] != NIL then
       prev[next[x]] = prev[x]
```

//insert nod n inaintea lui x

n->next = x;

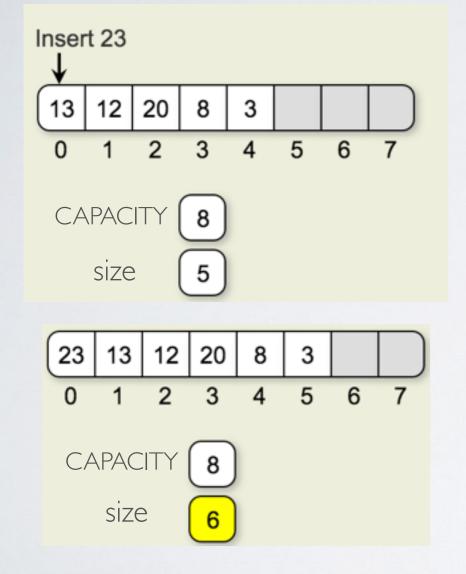
LISTA DUBLU INLANTUITA - FARA/CU SANTINELA

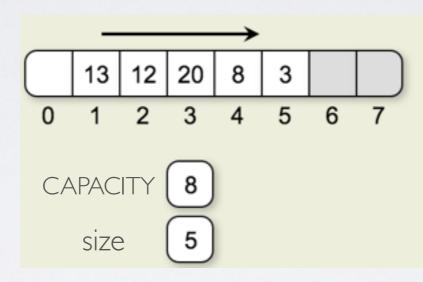

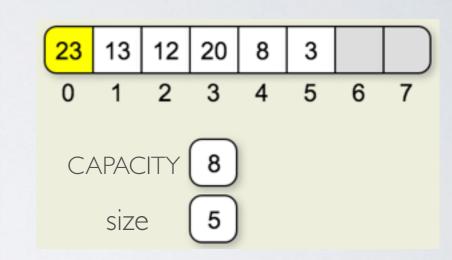
LISTA - IMPLEMENTARE VECTOR

- Structura:
 - vector: int myList[CAPACITY]
 - · dimensiune: int size
- Operatii:
 - search(k)
 - insertFirst(x), insertLast(x), insertK(x, k), insertOrd(x)
 - delete(x)
 - size(), capacity(),....

LISTA - IMPLEMENTARE VECTOR - INSERT

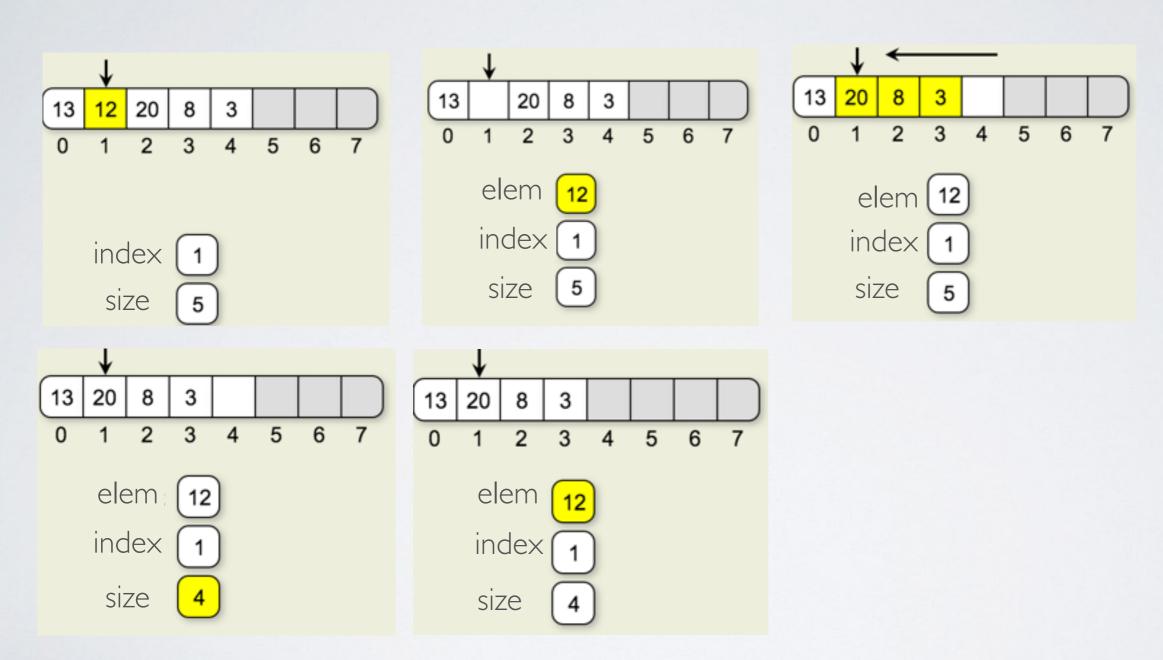

insertK(x, pos) - mutate toate elementele aflate dupa pozitia de inserare catre dreapta

- pus elementul x pe pozitia pos
- size++

??? Ce se intampla daca size = CAPACITY

LISTA - IMPLEMENTARE VECTOR - DELETE

VECTOR VS LISTA INLANTUITA

	VECTOR	LISTA INLANTUITA
+	 timp de acces constant, dupa index (acces direct) eficienta memorie (nu exista legaturi, alte info aditionale) localitatea memoriei (memoria cache) 	 no overflow (decat daca memoria e plina) inserare si stergere eficienta cu inregistrari mari, mutarea de pointeri este mai eficienta decat mutarea intregii inregistrari
-	• overflow - dimensiune fixa (vectori dinamici, analiza amortizata)	 memorie aditionala pt. stocarea pointerilor accesul aleator nu e eficient accesarea pe baza de pointeri inlantuiti nu exploateaza principiile memoriei cache

STIVA

- o colectie de elemente cu politica de acces (inserare/stergere) de tip LIFO (Last-In-First-Out)
 - elementele sunt inserate astfel incat, la orice moment, doar cel mai recent element inserat poate fi eliminat
- Inserare la inceput "push" onto the stack
- Stergere de la inceput "pop" off the stack

STIVA (ADT)

- Operatii fundamentale:
 - push(x): insereaza elementul x in varful stivei (en. top, stack pointer)
 - Intrare: ElementStiva; lesire: nimic
 - pop(): Sterge elementul aflat in varful stivei, si il returneaza; daca stiva e goala, mesaj de eroare
 - Intrare: nimic; lesire: ElementStiva
- Operatii aditionale (nu sunt fundamentale, dar utile):
 - size(): returneaza numarul de elemente din stiva
 - Intrare: nimic; lesire: intreg
 - isEmpty(): semnaleaza daca stiva este goala
 - Intrare: nimic; lesire: boolean
 - top(): returneaza elementul din varful stivei, fara a-l sterge; daca stiva este goala, mesaj de eroare.
 - Intrare: nimic; lesire: ElementStiva

STIVA

```
PUSH(S, x)
1 \quad top[S] \leftarrow top[S] + 1
2 \quad S[top[S]] \leftarrow x
```

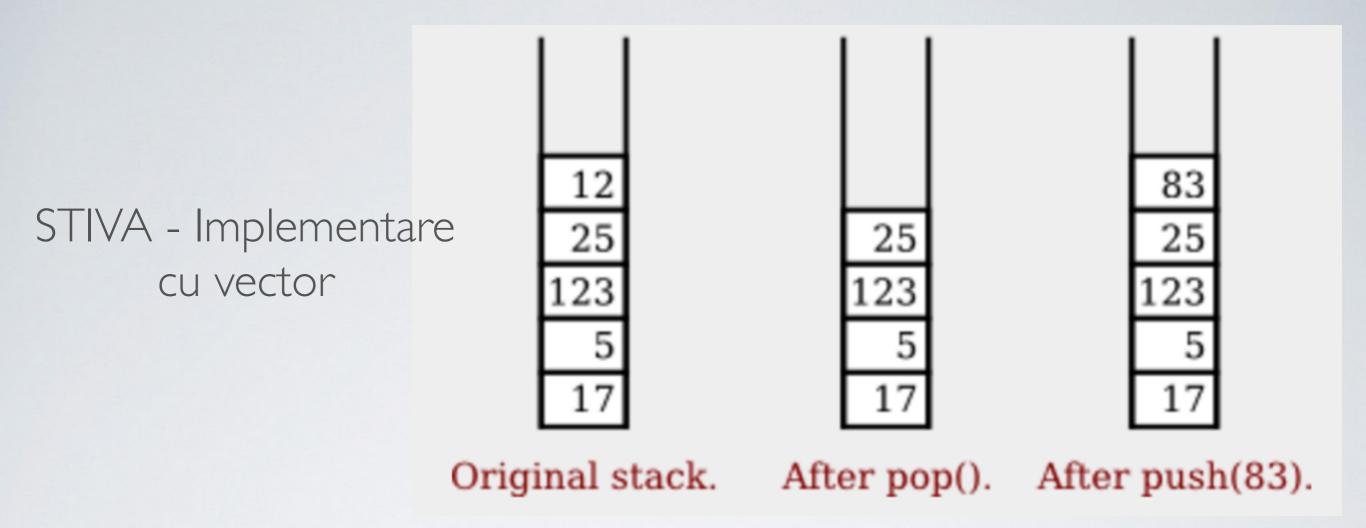
```
Pop(S)

1 if Stack-Empty(S)

2 then error "underflow"

3 else top[S] \leftarrow top[S] - 1

4 return S[top[S] + 1]
```


STIVA - Implementare cu lista simplu inlantuita:

- first
- push(x) -> insertFirst(x)
- pop() -> delete head element

STIVA - RELEVANTA

- Stiva apare in programe
 - Mecanism cheie in apelul/iesirea functii/proceduri
 - Recursivitatea stiva
 - Apel: push stack frame
 - lesire: pop stack frame
- Stack frame
 - argumente functie
 - variabile locale
 - adresa de iesire

COADA

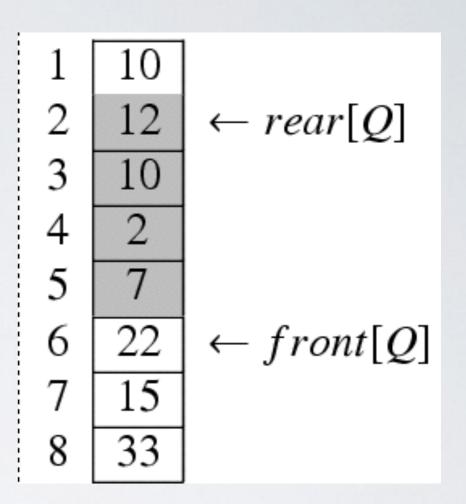
- o colectie de elemente cu politica de acces (inserare/ stergere) de tip FIFO (First-In-First-Out)
- elementele sunt inserate astfel incat, la orice moment, elementul care a fost inserat la cel mai indepartat moment poate fi eliminat (cel mai vechi)
- Inserare: la **sfarsit** "enqueue"
- Stergere: de la inceput "dequeue"

COADA (ADT)

- Operatii fundamentale:
 - enqueue(o): Insereaza elementul o la sfarsitul cozii
 - Intrare: ElementCoada; lesire: nimic
 - dequeue(): Sterge elementul aflat la inceputul cozii si il returneaza; eroare daca nu exista elemente in coada
 - Intrare: nimic; lesire: ElementCoada
- Operatii aditionale (nu sunt fundamentale, dar utile):
 - size(): returneaza numarul de elemente din coada
 - Intrare: nimic; lesire: intreg
 - isEmpty(): semnaleaza daca coada este goala
 - Intrare: nimic; lesire: boolean
 - front(): returneaza elementul din varful cozii, fara a-l sterge; daca coada este goala, mesaj de eroare.
 - Intrare: nimic; lesire: ElementCoada

Coada circulara implementata ca vector

```
Enqueue(Q, x)
    Q[rear(Q)] \leftarrow x
   if rear[Q] = length[Q]
       then rear[Q] \leftarrow 1
       else rear[Q] \leftarrow rear[Q] + 1
Dequeue(Q, x)
   x \leftarrow Q[front(Q)]
   if front[Q] = length[Q]
       then front[Q] \leftarrow 1
       else front[Q] \leftarrow front[Q] + 1
    return x
```


Coada implementata ca lista simplu inlantuita:

- first, last
- enqueue(x) -> InsertLast
- dequeue() -> deleteFirst

DE RETINUT...

- SD organiza, accesa si manipula date
- SD potrivita -> algoritm eficient
- ADT vs DS (abtractizare, separare what/how)
 - Lista, Stiva, Coada
 - · Lista simplu/dublu inlantuita, vector

STRUCTURI CONTIGUE VS INLANTUITE

- Structura contigue vectori, matrici (graf reprezentat cu matrice de adiacenta), heap-uri, tabele de dispersie.
- Structuri inlantuite liste, arbori, grafuri reprezentate prin liste de adiacenta

STRUCTURI LINIARE VS IERARHICE

- Structura liniara vector, lista
- Structuri ierarhice heap-uri, arbori, grafuri,